

RP 29/2010 rd

Regeringens proposition till Riksdagen med förslag till lag om ändring av lagen om fiske

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

Det föreslås att en bestämmelse fogas till lagen om fiske med stöd av vilken statsrådet kan utfärda sådana förordningar om begränsningar av fisket som är nödvändiga för att skydda hotade djurarter. Det föreslås också att det i lagen tas in en bestämmelse om att jord- och skogsbruksministeriet genom förordning ska kunna utfärda noggrant avgränsade bestämmelser om användningen av fångstredskap, om skyddet av hotade djurarter kräver det.

Det föreslås därutöver att ägare av vattenområden och innehavare av särskilda rättigheter som gäller vattenområden ska ges rätt att av staten få ersättning för betydelsefulla olägenheter förorsakade av fiskebegränsningar som meddelats med stöd av bestämmelserna om bemyndigande.

Lagen avses träda i kraft efter det att den har antagits av riksdagen.

MOTIVERING

1 Nuläge

Genom en ändringslag, 526/1996, fogades ett nytt 3 mom. till 37 § i lagen om fiske (286/1982). Med stöd av det kan jord- och skogsbruksministeriet genom förordning för viss tid förbjuda användningen av fångstredskap av en viss typ eller ett visst fiskesätt inom ett bestämt vattenområde, när bevarandet av en utrotningshotad djurstam som förekommer inom området kräver det. Det huvudsakliga syftet med införandet av 37 § 3 mom. i lagen var att göra det möjligt att vidta de fiskebegränsningsåtgärder som skyddet av saimenvikaren och andra hotade djur kräver. Med stöd av 37 § 3 mom. har bl.a. jord- och skogsbruksministeriets gällande förordning om vissa inskränkningar av fisket i Saimen (223/2009) utfärdats. Dess syfte är att minska antalet saimenvikare som dör i samband med fiske.

Efter det att den nuvarande grundlagen trädde i kraft år 2000 är det bemyndigande att utfärda förordning som ingår i 37 § 3 mom. i lagen om fiske bristfälligt till sin ut-

formning med beaktande av grundlagens 67 § om beslutsfattandet i statsrådet och 80 § om utfärdande av förordningar och delegering av lagstiftningsbehörighet. Enligt detaljmotiveringen till 80 § i regeringens proposition med förslag till ny regeringsform för Finland (RP 1/1998 rd) bör utgångspunkten för bedömningen av om ett lagbemyndigande att utfärda förordning ska ges statsrådet eller ett ministerium vara att statsrådets allmänna sammanträde utfärdar förordningar om vittbärande och principiellt viktiga ärenden samt om andra sådana ärenden vilkas betydelse förutsätter det. Ministerierna kan bemyndigas att utfärda förordningar endast om frågor av teknisk natur samt frågor som har ringa samhälllig eller politisk betydelse. Ett flera månader långt förbud mot fiske med nät anses t.ex. vara ett ärende med alltför vittbärande konsekvenser för att kunna utfärdas genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet.

Det ingår inte något bemyndigande i lagen om fiske med stöd av vilket statsrådet kunde utfärda förordningar om sådana begränsning-

ar av fisket som är nödvändiga för att skydda hotade djurarter. Med stöd av 31 § i lagen om fiske kan närmare bestämmelser om fångstredskapens byggnad samt tiden och sättet för deras användning utfärdas genom förordning, men det står inget om skyddet av hotade djurarter i motiveringen till paragrafen.

De omständigheter som ledde till ändringen av lagens 37 § år 1996, såsom den ökade draghållfastheten för materialet i fångstredskapen och framför allt saimenvikarens utsatta läge (RP 200/1995 rd), är fortfarande aktuella. Med tanke på skyddet av saimenvikaren har de skyddsåtgärder som vidtas i form av fiskebegränsningar blivit ännu viktigare i och med att fortplantningsförhållandena har försämrats på grund av de milda vintrarna.

Rådets direktiv 92/43/EEG av den 21 maj 1992 om bevarande av livsmiljöer samt vilda djur och växter (nedan habitatdirektivet) har gjort att miljöhänsyn har fått ökad betydelse vid regleringen av fisket. Sett ur detta perspektiv är de begränsningar av fisket som med stöd av lagen utfärdas för att skydda hotade djurarter åtgärder som genomför kraven i habitatdirektivets artikel 12.4 på att minimera verkningarna av oavsiktlig fångst och oavsiktligt dödande av de djurarter (t.ex. saimenvikaren) som finns förtecknade i bilaga IV a till direktivet. De konstitutionella problem som sammanhänger med det gällande bemyndigandet att utfärda förordning försvagar därmed också Finlands möjligheter att genomföra habitatdirektivets krav på ett ändamålsenligt sätt.

De fiskebegränsningar som utfärdas i syfte att skydda utrotningshotade djur kan inskränka den rätt vattenområdets ägare har att använda sin egendom. De begränsningar av fisket som meddelas med stöd av bemyndigandet antas inte i princip förorsaka ägarna till vattenområdet eller innehavarna av särskilda rättigheter några betydelsefulla olägenheter.

I lagstiftningen är sådana begränsningar av användningen av egendom som görs i skyddande syfte i allmänhet kopplade till bestämmelser som gör det möjligt att betala ut ersättning för eventuella olägenheter eller begränsningar av användningen av egendom som föranleds av skyddsåtgärderna. Exempel på sådana bestämmelser är 53 § i natur-

vårdslagen (1096/1996) och 11 § i byggnadsskyddslagen (60/1985). Lagen om fiske innehåller ingen sådan bestämmelse med stöd av vilken ersättning kan betalas ut för betydelsefulla olägenheter som orsakas av begränsningar som grundar sig på skyddet av djur.

2 Föreslagna ändringar

Det föreslås att en ny bestämmelse tas in i lagen om fiske med stöd av vilken statsrådet för viss tid kan förbjuda användningen av vissa fångstredskap eller fiskesätt när skyddet av hotade djurarter kräver det. Bestämmelsen är nödvändig för fullgörandet av de nationella skyldigheterna enligt habitatdirektivet och för att säkerställa att grundlagens krav uppfylls bättre än för närvarande. Med stöd av bestämmelsen kan det vid behov utfärdas förordningar som begränsar fisket, t.ex. genom förbud mot fiske med nät. Det föreslås att bemyndigandet tas in i lagen om fiske genom att en ny 37 a § fogas till lagen.

Med stöd av 2 mom. i den föreslagna paragrafen ska jord- och skogsbruksministeriet kunna fastställa tidsmässigt tydligt avgränsade begränsningar av fisket i syfte att skydda hotade djurarter. Bemyndigandet att utfärda förordning ska till sin utformning vara tydligare avgränsat än bestämmelsen i gällande 37 § 3 mom. De förordningar om begränsning av fisket som jord- och skogsbruksministeriet utfärdar ska därmed kunna gälla närmast sådana frågor som är av teknisk natur och av mindre politisk och samhällslig betydelse, såsom nätens konstruktion och maskstorlek, ryssjornas konstruktion samt tidsmässigt mindre omfattande begränsningar av användningen av fångstredskap.

För att kraven på exakthet och tydlig avgränsning ska uppfyllas föreslås att 3 mom. i den föreslagna paragrafen ska precisera tillämpningsområdet för bestämmelsen genom att det fastställs att begreppet djurarter också ska innefatta underarter, raser, stammar och former. Definitionen stämmer överens med 37 § 2 mom. i naturvårdslagen.

Det föreslagna bemyndigandet att utfärda förordning i 37 a § 1 mom. gör det möjligt att utfärda bestämmelser som gäller inskränkningar i nyttjandet av den äganderätt som

ägarna till ett vattenområde har. Det är inte möjligt att fullt ut förutse verkningarna av de förordningar som kommer att utfärdas med stöd av bemyndigandet. Av denna anledning föreslås det att en ny 37 b § fogas till lagen. Med stöd av den ska ägaren till området eller innehavaren av en särskild rättighet ha rätt till full ersättning för sådan betydelsefull olägenhet som begränsningsförordningarna ger upphov till. Med särskild rättighet avses i enlighet med 2 § 2 mom. i lagen om inlösen av fast egendom och särskilda rättigheter (603/1977, nedan inlösningslagen) nyttjande-, servituts-, lösgörnings- och med dessa jämförbar rätt till annan tillhörig fastighet eller annat jord- eller vattenområde samt byggnad eller konstruktion. I den föreslagna bestämmelsen är definitionen väsentlig särskilt med tanke på de innehavare av fiskerätt, vilkas rätt att fiska inte grundar sig på ägande av ett mark- eller vattenområde.

Bestämmelsen om rätt till ersättning gäller inte verkningarna av sådana förordningar av teknisk natur som utfärdas av jord- och skogsbruksministeriet med stöd av 37 a § 2 mom., och inte heller verkningarna av övriga förordningar som utfärdas med stöd av lagen om fiske. Grunden för de sistnämnda förordningarna är att de ska vara till fördel för fiskerihushållningen, och verkningarna av begränsningarna kan på lång sikt anses gynna också de innehavare av fiskerätt som är föremål för dem.

Att den föreslagna bestämmelsen om ersättning tas in i lagen om fiske ger engagemanget för skyddet av hotade arter ökad trovärdighet. Det primära syftet med införandet av bestämmelsen är dock att verkställa det grundlagsstadgade egendomsskyddet och de krav på rättsskydd som sammanhänger med inskränkningar i det.

Ersättningarnas belopp försöker man i första hand komma överens om med den som orsakats olägenheten. Om det inte går att nå en överenskommelse, har den skadelidande rätt att ansöka om förrättningsförordnande hos lantmäteriverket för bestämmande av ersättning i enlighet med bestämmelserna i inlösningslagen.

Det föreslås att ränta enligt 95 § i inlösningslagen ska betalas på ersättningar till följd av begränsningar från och med den dag

då den som har rätt till ersättning har ansökt om förordnande om ersättningsförrättning. Någon sådan tidpunkt för fastställande av när räntan ska börja löpa som föreskrivs i 95 § i inlösningslagen - den dag då sökanden fått rätt till besittningstagande - är inte tillämplig när det gäller begränsningar av fisket. Vid tillämpningen av inlösningslagen måste regleringen i dess 98 § 3 mom. beaktas. Med stöd av denna reglering är den som är berättigad till ersättning inte skyldig att betala kostnaderna för en förrättning enligt 81 och 82 § i lagen i fråga, även om han eller hon själv har yrkat på ersättningsförrättning.

Den föreslagna bestämmelsen om ersättning är avsedd att gälla också personer som kan betraktas som yrkesfiskare. För deras vidkommande är avsikten att eventuella ersättningar betalas inom ramen för EU-lagstiftningen som sådant stöd av mindre betydelse inom fiskerisektorn som avses i kommissionens förordning (EG) nr 875/2007 av den 24 juli 2007. I sådana fall ska kraven på övervakning av stöden enligt artikel 4 i förordningen beaktas vid behandlingen av ersättningsärendet.

Det föreslås samtidigt att det gällande bemyndigandet, 37 § 3 mom. i lagen om fiske, upphävs.

3 Propositionens konsekvenser

3.1 Ekonomiska konsekvenser

Genom den föreslagna lagändringen ges ägare till vattenområden och innehavare av särskilda rättigheter som är föremål för begränsningar i fråga om äganderätten rätt att söka ersättning för sådana betydelsefulla olägenheter som skyddsbesluten ger upphov till.

Rätt till ersättning på grund av statsrådsförordningar som utfärdas med stöd av 37 a § 1 mom. gäller närmast i undantagssituationer där begränsningar av fisket har sådana oförutsedda ekonomiska eller andra följder för ägaren eller innehavaren av särskilda rättigheter som innebär betydelsefull olägenhet. I regel bedöms verkningarna av begränsningarna dock vara av allmän natur och få samma följder för alla de personer i samma ställning som omfattas av dem.

Det är svårt att bedöma de ekonomiska konsekvenserna av den föreslagna bestämmelsen om ersättning. I regeringens proposition med förslag till revidering av naturvårdslagstiftningen (RP 79/1996 rd) har det väsentliga ansetts vara att den uppkomna olägenheten bedöms i relation till personens markinnehav i området. Från denna synpunkt sett är det synnerligen osannolikt att tröskeln för betydelsefull olägenhet skulle överskridas i sådana fall då vissa sätt (t.ex. fiske med nät) att använda föremålet för innehavet (fiskerätten) begränsas för viss tid.

Vid fastställandet av tröskeln för betydelsefull olägenhet i förhållande till absolut olägenhet kan praxis för ersättningsförrättningar i enlighet med naturvårdslagen användas som jämförelsematerial. Miljöutskottet har i sitt utlåtande över berättelsen om regeringens åtgärder under år 2005 (MiUU 25/2006 rd – B 4/2006 rd) konstaterat att ersättningströskeln för betydelsefull olägenhet har varit 4 000—5 000 euro vid ersättningsförrättningar enligt naturvårdslagen. Högsta domstolen har i sin senaste rättspraxis dock ansett att den ersättningströskel som tillämpats är för hög och inte överensstämmer med de tröskelvärden som tillämpats i fråga om motsvarande olägenhet med stöd av andra lagar. Enligt Högsta domstolen vore 1 000—2 000 euro en riktigare nivå (HD 2008:73). Bedömningen av absolut olägenhet får väsentlig betydelse t.ex. i sådana fall då den skadelidande endast har på arrenderätt grundad fiskerätt i ett område som omfattas av begränsningar av fiskerätten. En begränsning av en särskild rättighet kan relativt sett vara kännbar, men är dock inte av betydelse med hänsyn till det absoluta värdet. Både utgående från den relativa och den absoluta modellen för fastställande av olägenhetens omfattning kan utbetalning av ersättning anses utgöra undantagsfall.

Förhandlingarna om eventuella ersättningar i undantagsfall kommer att ge närings-, trafik- och miljöcentralerna extra arbete i någon mån. De ekonomiska konsekvenserna av bestämmelsen är totalt sett marginella.

3.2 Konsekvenser för miljön

Genom de föreslagna lagändringarna vill man stärka genomförandet av naturvårds-

aspekterna inom det system som omfattas av lagen om fiske. Genom ändringarna effektiviserar det nationella genomförandet av habitatdirektivet. Med hjälp av de förordningar om fiskebegränsningar som utfärdas med stöd av det föreslagna bemyndigandet kan kravet i artikel 12.4 i habitatdirektivet genomföras. Enligt nämnda punkt ska medlemsstaterna vidta nödvändiga åtgärder för att säkerställa att oavsiktlig fångst och oavsiktligt dödande inte får betydande negativa följder för de djurarter som kräver införande av ett strängt skyddssystem och som nämns i punkt a i bilaga IV till direktivet. Till de djurarter som finns förtecknade i bilaga IV a hör bl.a. saimenvikaren, och för dess vidkommande är det mest effektiva sättet oftast att genomföra de skyddsåtgärder som uppfyller kraven i direktivet med hjälp av reglering av fisket. Gemenskapslagstiftningens krav på effektivitet förutsätter att genomförandet av direktiven till sin natur är bindande och att bestämmelserna ska tillämpas i alla de situationer som direktivet omfattar. Den författningsnivå som väljs ska dessutom stå i överensstämmelse med bestämmelserna om normhierarki i den nationella grundlagen. Habitatdirektivets bestämmelser om oavsiktlig fångst och oavsiktligt dödande gäller också fiske, och ett effektivt genomförande av dem i anslutning till fiske förutsätter att kraven utöver i naturvårdslagen även beaktas i systemet enligt lagen om fiske.

Av denna anledning är det väsentligt att systemet enligt lagen om fiske innehåller nödvändiga bemyndiganden att sätta de behövliga skyddsåtgärderna i kraft.

Den föreslagna bestämmelsen är också i linje med den princip om undvikande av åtgärder som kan inverka skadligt eller menligt på naturen och dess jämvikt som ingår i 1 § i lagen om fiske.

4 Närmare bestämmelser och föreskrifter

Avsikten är att 37 § i lagen om fiske, i och med de föreslagna nya 37 a och 37 b §, ska ändras så att dess 3 mom. upphävs. De förordningar som utfärdats med stöd av 37 § 3 mom. förblir dock i kraft under den tid som anges i dem eller tills något annat föreskrivs.

Det är inte nödvändigt att göra några andra ändringar i lagen om fiske på grund av denna proposition.

5 Beredningen av propositionen

Propositionen har beretts vid jord- och skogsbruksministeriet. Utlåtanden om propositionen har inkommit från justitieministeriet, finansministeriet, miljöministeriet, förbunden på landskapsnivå, Joensuu universitet, Kalatalouden Keskusliitto ry, Rådet för naturtillgångarna, Lantmäteriverket, Forststyrelsen, Vilt- och fiskeriforskningsinstitutet, Saminget, Suomen Ammattikalastajaliitto SAKL - Finlands Yrkesfiskarförbund FYFF ry, Finlands naturskyddsförbund, Finlands Fritidsfiskares Centralorganisation rf, TE-centralerna och WWF Finland. Ett sammandrag över utlåtandena har utarbetats.

Majoriteten av remissinstanserna ansåg att en ändring enligt 37 a § är nödvändig för att naturskyddsaspekterna i tillräcklig utsträckning ska beaktas i lagen om fiske och i synnerhet för genomförandet av skyddet av saimenvikaren. Särskilt förbunden på landskapsnivå underströk dock i sina utlåtanden att lokala överenskommelser ska vara det primära när skyddsåtgärder vidtas.

Enligt justitieministeriet är den fullmakt som statsrådet ges öppen, och den bör därför preciseras i lag.

Bland annat Finlands Fritidsfiskares Centralorganisation föreslog att kriterierna för fastställande av den maximala omfattningen av de temporära begränsningar som kan utfärdas med stöd av bestämmelsen ska skrivas in i lagen.

Den föreslagna bestämmelsen om ersättning, 37 b §, konstateras vara av väsentlig betydelse för i synnerhet yrkesfiskare. I allmänhet hade remissinstanserna inte något att anmärka på de ersättningar som ska kunna utbetalas till vattenområdets ägare.

Finansministeriet förordar inte den föreslagna 37 b § i dess nuvarande form. Ministeriet anser att situationen ska jämföras med ersättningssystemet enligt viltskadelagen, inte enligt naturvårdslagen. Finansministeriet föreslår att ersättningssystemet ska ändras så att det i fråga om såväl rätten till ersättning som ersättningens storlek blir be-

roende av prövning. Ett separat utlåtande om ersättningssystemet har dessutom begärts hos justitieministeriet. I sitt utlåtande ansåg justitieministeriet att det är möjligt att ändra systemet så att ersättningen blir beroende av prövning på det sätt som finansministeriet föreslår.

Lantmäteriverket ansåg att propositionens bedömning av tröskeln för betydelsefull olägenhet är alltför hög, dels med tanke på rådande rättspraxis, dels med tanke på de realistiska möjligheterna att få en sådan ersättning. Lantmäteriverket är också av den åsikten att ansökningstiden är för kort.

Propositionen har ändrats i enlighet med utlåtandena från finansministeriet, Finlands Fritidsfiskares Centralorganisation och Lantmäteriverket genom att motiveringen har kompletterats och preciserats och genom att omfattningen av fiskebegränsningarna har begränsats till högst fem år.

6 Ikraftträdande

Lagen föreslås träda i kraft efter det att den har antagits av riksdagen.

7 Förhållande till grundlagen samt lagstiftningsordning

De ändringar som föreslås i propositionen ingriper inte direkt i den ställning ägarna till vattenområden eller innehavarna av särskilda rättigheter har. Syftet med den föreslagna lagändringen är att bevara den möjlighet att utfärda förordningar som begränsar fisket i avsikt att skydda hotade djurarter som för närvarande ingår i lagen om fiske, men ändra lagens bestämmelser om bemyndigande att utfärda förordning så att de uppfyller grundlagens krav.

För ägarna till vattenområden eller innehavarna av särskilda rättigheter som gäller vattenområden kan de förordningar som utfärdas med stöd av bemyndigandet ha vissa sådana konsekvenser som begränsar nyttjandet av äganderätten enligt 15 § i grundlagen.

Eftersom det inte är fråga om en sådan situation som kan jämföras med tvångsinlösen av egendom är de förutsättningar för begränsning av egendomsskyddet som behöver granskas närmast de allmänna förutsättningar

för begränsande av de grundläggande rättigheterna som har utvecklats inom ramen för grundlagsutskottets praxis (GrUB 25/1994 rd).

Enligt 80 § i grundlagen förutsätts att bestämmelser om grunderna för individens rättigheter och skyldigheter ska utfärdas genom lag. Den som utfärdar förordning kan emellertid genom lag bemyndigas att utfärda närmare bestämmelser om sådant som är av mindre betydelse för individens rättigheter och skyldigheter. Ett sådant bemyndigande måste emellertid fylla kraven på exakthet och noggrann avgränsning (se t.ex. GrUU 15/1996 rd och 19/1996 rd).

För att fylla kraven på exakthet och noggrann avgränsning ska bestämmelser på lagnivå enligt grundlagsutskottets utlåtandep Praxis föreskriva åtminstone vem som har befogenhet att meddela begränsningar, vilka åtgärder befogenheterna berättigar till och vilket förfarande som ska iaktas vid utövandet av befogenheterna (GrUU 8/1995 rd).

Det bemyndigande att meddela begränsningar i form av statsrådets eller jord- och skogsbruksministeriets förordning som ingår i den föreslagna paragrafen är bundet till ett specifikt syfte, skyddet av hotade djurarter. De begränsningar som utfärdas med stöd av bemyndigandet är temporära och kan omfatta högst fem år åt gången. Därutöver specificeras det i bestämmelsen, med den noggrannhet som den gällande lagstiftningen tillåter, enligt vilka kriterier de hotade djurarter som är föremål för skyddet ska bestämmas. Det anges alltså exakt vilka objektiva gränser som gäller den reglering som ska meddelas genom förordning, och användningen av de befogenheter som ingår i bestämmelserna är därmed tillräckligt förutsägbar utgående från vad som föreskrivs i bestämmelserna. Det framgår också tydligt av ordalydelsen vad som är syftet med bestämmelserna i fråga.

Det är också viktigt att myndigheterna har en viss prövningsrätt vid utarbetandet av normer för miljö- och naturvärden, eftersom behovet av att skydda hotade djurarter är föränderligt och prövningsrätten inte till denna del helt kan bindas till stela normer på lagnivå.

När det gäller kravet på exakthet och noggrann avgränsning måste i frågor som gäller

egendomsskydd hänsyn dessutom tas till att det inte är möjligt att entydigt dra gränser för ägarens rättsliga ställning i lag, utan att dessa utformas i enlighet med den lagstiftning som för tillfället är gällande. Detta är en väsentlig ståndpunkt med hänsyn till fiskerätten. Å ena sidan bör den rätt att fiska inom ett vattenområde som uppstår på grund av ägande enligt grundlagsutskottets utlåtandep Praxis förstås som en grundlagsenlig förmån med förmögensvärde och därmed inbegripas i egendomsskyddet, å andra sidan bör den omständigheten beaktas att rätten enligt utlåtandep Praxis har karakteriserats som en ”synnerlig egenartad form av ägande” (GrUU 5/1981 rd, 8/1996 rd och 13/1979 rd). Det är alltså inte möjligt att entydigt ange vad rättigheten omfattar. Det står emellertid klart att det genom en bestämmelse av det slag som föreslås i propositionen inte ska bli möjligt att göra ett sådant intrång på äganderättens kärnområde som strider mot de allmänna förutsättningarna för begränsning av de grundläggande rättigheterna, utan att det blir fråga enbart om befogenhet att noggrant avgränsa möjligheterna att använda egendom, bl.a. genom förordningar av den typ som föreslagits ovan och som enbart begränsar vissa fiskesätt.

Med tanke på att motivet för begränsning ska vara godtagbart är det skäl att notera att befogenheterna enligt den föreslagna bestämmelsen ska användas för att meddela nödvändiga fiskebegränsningar i syfte att skydda bl.a. den i globalt hänseende unika och synnerligen hotade saimenvikaren. När bestämmelsen träder i kraft genomförs därutöver grundläggande miljörätt i enlighet med 20 § i grundlagen och det därmed sammanhängande ansvar varje medborgare har för miljön liksom myndigheternas skyldighet att bedriva aktiv verksamhet. Ett tungt vägande samhälleligt intresse för skyddande av hotade arter står alltså bakom regleringen, och den kan därmed inte anses gå längre in på det grundläggande egendomsskyddet än vad som är nödvändigt på grund av vad detta intresse kräver. Det föreslagna bemyndigandet att utfärda förordning står därmed i rätt proportion till det syfte man önskar uppnå.

Vid prövningen av proportionalitetskravet bör också den omständigheten beaktas att man genom att foga den föreslagna 37 b § till

lagen har för avsikt att göra det möjligt för ägare till vattenområde och innehavare av särskilda rättigheter att ansöka om ersättning för sådana betydelsefulla olägenheter som förordningarna kan ge upphov till. En inskränkning av fiskerätten i enlighet med förordningar som utfärdas med stöd av bemyndigandet kan troligtvis inte som sådan anses utgöra en betydelsefull olägenhet i normala förhållanden, utan ägaren har fortfarande möjlighet att använda sin egendom på ett normalt, skäligt och förnuftigt sätt.

Den möjlighet att söka ersättning som ingår i den föreslagna 37 b § fungerar också med tanke på de grundläggande rättigheterna som ett viktigt element när det gäller att trygga rättsskyddet. Med tanke på tryggandet av rättsskyddet är det också viktigt med den möjlighet 37 § 1 mom. ger att hos närings-, trafik- och miljöcentralen anhålla om undan-

tag från de fiskebegränsningar som meddelas med stöd av förordning.

Den föreslagna ändringen står på de grunder som anförs ovan inte heller i konflikt med Finlands internationella åtaganden i fråga om de mänskliga rättigheterna.

Med stöd av vad som anförts ovan uppfyller den föreslagna lagändringen kraven på de allmänna begränsningar som får göras i de grundläggande fri- och rättigheterna. Den står inte heller i konflikt med bestämmelsen om egendomsskydd i 15 § i grundlagen. Den föreslagna lagändringen kan därmed behandlas i vanlig lagstiftningsordning. Regeringen anser det dock vara önskvärt att ett utlåtande om det föreslagna ersättningssystemet fås av grundlagsutskottet.

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs Riksdagen följande lagförslag:

Lag

om ändring av lagen om fiske

I enlighet med riksdagens beslut
upphävs i lagen av den 16 april 1982 om fiske (286/1982) 37 § 3 mom., sådant det lyder i lag 526/1996, samt
fogas till lagen nya 37 a och 37 b § som följer:

37 a §

Genom förordning av statsrådet kan användningen av fångstredskap av viss typ eller av visst fiskesätt förbjudas för en tid av högst fem år inom ett visst vattenområde, om bevarandet av en djurart som med stöd av naturvårdslagen har förklarats vara hotad och som förekommer i området kräver det.

Genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet kan för en tid av högst fem år och för ett visst vattenområde utfärdas detaljerade bestämmelser av teknisk natur om fångstredskapens konstruktion och användning och detaljerade bestämmelser om fångstredskapens användningstid, om bevarandet av en sådan hotad djurart som avses i 1 mom. kräver det.

Vad som i 1 och 2 mom. bestäms om djurarter gäller också underarter, raser, stammar och former.

37 b §

Om ett förbud som föreskrivits med stöd av 37 a § 1 mom. förorsakar ägaren till vattenområdet eller innehavaren av en särskild rättighet betydelsefull olägenhet, har han eller hon rätt att få full ersättning av staten. Närings-, trafik- och miljöcentralen företräder staten i ersättningsärendet.

Närings-, trafik- och miljöcentralen och den som anser sig vara berättigad till ersättning ska försöka komma överens om ersättningens belopp. Om en överenskommelse inte nås, kan den som orsakats olägenheten hos lantmäteribyrån ansöka om att ersättningen ska bestämmas genom förrättning inom ett år från det att det förbud som ligger till grund för ansökan har trätt i kraft. Vid bestämmandet av ersättningen tillämpas bestämmelserna i lagen om inlösen av fast egendom och särskilda rättigheter (603/1977). På ersättningen ska betalas ränta i enlighet med 95 § 1 mom. i nämnda lag från den dag då den som har rätt till ersättning hos lantmäteribyrån har ansökt om förordnande av ersättningsförrättning.

Rätt till ersättning enligt denna paragraf föreligger dock inte för en sådan olägenhet för vilken den som orsakats olägenheten är berättigad till ersättning med stöd av någon annan lag eller överenskommelse.

Denna lag träder i kraft den 20 .
Jord- och skogsbruksministeriets förordning om vissa inskränkningar av fisket i

Saimen (223/2009) vilken utfärdats med stöd av 37 § 3 mom. i lagen om fiske, sådant det gäller vid lagens ikraftträdande, förblir all-
jämt i kraft.

Helsingfors den 30 mars 2010

Republikens President

TARJA HALONEN

Jord- och skogsbruksminister *Sirkka-Liisa Anttila*

Lag

om ändring av lagen om fiske

I enlighet med riksdagens beslut
upphävs i lagen av den 16 april 1982 om fiske (286/1982) 37 § 3 mom., sådant det lyder i lag 526/1996, samt
fogas till lagen nya 37 a och 37 b § som följer:

Gällande lydelse

37 §

Närings-, trafik- och miljöcentralen har då särskilda skäl föreligger rätt att för ett visst vattendragsområde eller en del därav för viss tid eller tills vidare på villkor som centralen uppställer och med avvikelse från denna lag eller med stöd därav utfärdad förordning eller med stöd av dessa givet beslut, meddela tillstånd

- 1) att använda förbjudet fångstredskap eller fiskesätt,
- 2) att fånga fredad fisk eller kräfta under fredningstid, eller
- 3) att fånga fisk eller kräfta som inte fyller bestämt eller föreskrivet mått.

Om särskilda förhållanden inom ett visst vattenområde eller viktiga synpunkter i anslutning till värden av fiskbeståndet det förutsätter, kan fiskeområdet för viss tid förbjuda användningen av ett visst fångstredskap eller visst fiskesätt inom området.

Jord- och skogsbruksministeriet kan för viss tid förbjuda användningen av fångstredskap av viss typ eller av visst fiskesätt när inom ett visst vattenområde bevarandet av en utrotningshotad djurstam som förekommer inom området kräver det.

Föreslagen lydelse

37 §

Närings-, trafik- och miljöcentralen har då särskilda skäl föreligger rätt att för ett visst vattendragsområde eller en del därav för viss tid eller tills vidare på villkor som centralen uppställer och med avvikelse från denna lag eller med stöd därav utfärdad förordning eller med stöd av dessa givet beslut, meddela tillstånd

- 1) att använda förbjudet fångstredskap eller fiskesätt,
- 2) att fånga fredad fisk eller kräfta under fredningstid, eller
- 3) att fånga fisk eller kräfta som inte fyller bestämt eller föreskrivet mått.

Om särskilda förhållanden inom ett visst vattenområde eller viktiga synpunkter i anslutning till värden av fiskbeståndet det förutsätter, kan fiskeområdet för viss tid förbjuda användningen av ett visst fångstredskap eller visst fiskesätt inom området.

(3 mom. upphävs)

37 a §

Genom förordning av statsrådet kan användningen av fångstredskap av viss typ eller av visst fiskesätt förbjudas för en tid av högst

fem år inom ett visst vattenområde, om bevarandet av en djurart som med stöd av naturvårdslagen har förklarats vara hotad och som förekommer i området kräver det.

Genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet kan för en tid av högst fem år och för ett visst vattenområde utfärdas detaljerade bestämmelser av teknisk natur om fångstredskapens konstruktion och användning och detaljerade bestämmelser om fångstredskapens användningstid, om bevarandet av en sådan hotad djurart som avses i 1 mom. kräver det.

Vad som i 1 och 2 mom. bestäms om djurarter gäller också underarter, raser, stammar och former.

37 b §

Om ett förbud som föreskrivits med stöd av 37 a § 1 mom. förorsakar ägaren till vattenområdet eller innehavaren av en särskild rättighet betydelsefull olägenhet, har han eller hon rätt att få full ersättning av staten. Närings-, trafik- och miljöcentralen företräder staten i ersättningsärendet.

Närings-, trafik- och miljöcentralen och den som anser sig vara berättigad till ersättning ska försöka komma överens om ersättningens belopp. Om en överenskommelse inte nås, kan den som orsakats olägenheten hos lantmäteribrån ansöka om att ersättningen ska bestämmas genom förrättning inom ett år från det att det förbud som ligger till grund för ansökan har trätt i kraft. Vid bestämmandet av ersättningen tillämpas bestämmelserna i lagen om inlösen av fast egendom och särskilda rättigheter (603/1977). På ersättningen ska betalas ränta i enlighet med 95 § 1 mom. i nämnda lag från den dag då den som har rätt till ersättning hos lantmäteribrån har ansökt om förordnande av ersättningsförrättning.

Rätt till ersättning enligt denna paragraf föreligger dock inte för en sådan olägenhet för vilken den som orsakats olägenheten är berättigad till ersättning med stöd av någon annan lag eller överenskommelse.

Denna lag träder i kraft den 20 .

Jord- och skogsbruksministeriets förordning om vissa inskränkningar av fisket i Saimen (223/2009) vilken utfärdats med stöd av 37 § 3 mom. i lagen om fiske, sådant det gäller vid lagens ikraftträdande, förblir alljämt i kraft.